Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΩΝ

— **Ὁ κομήτης προλέγει τὸν θάνατό μου !..**

Ἡ μητέρα τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου τοῦ Α΄, Λουΐζα τῆς Σαβοΐας πέφτοντας στὸ κρεββάτι της ἕνα βράδυ γιὰ νὰ κοιμηθῆ παρετήρησε ὅτι τὸ δωμάτιό της ἦταν πλημμυρισμένο ἀπὸ φῶς. Ρίχνοντας τότε μιὰ ματιὰ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο, παρετήρησε στὸν οὐρανὸ ἕνα τεράστιο κομήτη.

— Αὐτὸ τ' ἀστέρι, εἶπε στὶς γυναῖκες τῆς ὑπηρεσίας της, δὲν ἐμφανίζεται παρὰ ὅταν πρόκειται νὰ προαναγγείλῃ τὸν θάνατο ἑνὸς βασιλέως ἢ μιᾶς βασίλισσης... Ὁ κομήτης, λοιπὸν αὐτὸς εἶνε ἀσφαλῶς, προάγγελος τοῦ θανάτου μου. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν πρόκειται νὰ πεθάνω, ἂς προετοιμασθῶ γι' αὐτόν...

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωΐ - πρωΐ, ἐκάλεσε πράγματι τὸν ἱερέα τῶν ἀνακτόρων γιὰ νὰ ἐξομολογηθῆ καὶ νὰ μεταλάβῃ. Μάταια οἱ γιατροὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὴν πείσουν ὅτι δὲν εἶχε τίποτα.

— Θὰ σᾶς πίστευα, τοὺς ἀπαντοῦσε ἡ Βασιλομήτωρ, στερεοτύπως, ἂν δὲν εἶχεν ἐμφανισθῆ ὁ κομήτης. Τώρα ὅμως εἶμαι βεβαία πὼς θὰ πεθάνω.

***

— **Νὰ μοῦ κόψῃς τὸ κεφάλι, ὄχι καὶ τὰ γένεια !..**

Ὅταν ὁ Θωμᾶς Μοὺρ ὡδηγήθη εἰς τὸ ἰκρίωμα, πρὶν θέσει τὸ κεφάλι του κάτω ἀπὸ τὸν πέλεκυ τοῦ δημίου, τὸν παρεκάλεσε νὰ προσέξῃ μήπως κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐκτελέσεως ἔκοβε κατὰ λάθος καμμιὰ τρίχα ἀπὸ τὴν πλούσια γενειάδα του.

— Μὰ γιατ ἐνδιαφέρεσαι γιὰ τὰ γένεια σου ἀφοῦ πρόκειται νὰ πεθάνῃς ; τὸν ρώτησε ὁ δήμιος.

— Πῶς ! Μὲ ἐνδιαφέρει καὶ πολὺ μάλιστα. Ἐννοῶ νὰ ἐκτελεσθῆ ἀκριβῶς ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου. Καὶ ἡ ἀπόφασις λέγει ὅτι ὀφείλεις νὰ μοῦ κόψῃς τὸ κεφάλι, ὄχι ὅμως καί... τὰ γένεια !

***

— **Ἡ ἀρτηρία δὲν χτυπᾶ πλέον !..**

Ὁ σοφὸς Χάλλερ, νοιώθοντας τὸν θάνατο νὰ πλησιάζῃ ἔπιασε τὸ σφυγμό του, καὶ ἄρχισε νὰ τὸν παρακολουθῆ μόνος του, λέγοντας συγχρόνως μὲ μεγάλη ἡσυχία :

— Ἡ ἀρτηρία χτυπᾶ... χτυπᾶ ἀκόμη... Τώρα δὲν χτυπᾶ...

Καὶ ξεψύχησε !...

στενοχώριες τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ εἶχα πάντοτε τὸ γλυκὺ προνόμιο τοῦ νὰ τὸν παρηγορῶ».

Ἄλλη Ἡγερία τοῦ Μπαλζὰκ ἦταν καὶ ἡ κυρία ντὲ Μπερνὺ τῆς ὁποίας ὁ ἔρως ἦταν μιὰ ἐνίσχυσις γιὰ τὴν δυσχερῆ νεότητά του. Γιὰ τὴ γυναῖκα αὐτὴ μὲ τὴν ἀσφαλῆ κρίσι, μὲ τὴν ἀσύγκριτον ἀφοσίωσι, ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἀνθρωπίνης Κωμῳδίας» διετήρησε πάντοτε μιὰ τρυφερὴ ἀνάμνησι καὶ τὴν ἀντήμειψε μὲ εὐγένεια παίρνοντάς την ὡς μοντέλλο γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὶς ἀγνότερες ἡρωΐδες του.

Ἔπειτα εἶχε τὴν κυρία Χάνσκυ, τὴν «ξένη» ποὺ τὴν παντρεύθηκε ἔπειτα ἀπὸ εἴκοσι χρονῶν ἀλληλογραφία.

Καὶ τέλος εἶχε σὲ δευτέρα μοῖρα τὴν κυρία ντὲ Ζιραρντέν, τὴν δούκισσα ντ' Ἀμπραντές κ. λ. π.

Ὁ Βίκτωρ Οὔγκὼ εἶχε δύο ἐξ ἴσου χαριτωμένες Ἡγερίες. Τὴν Ἀδέλα Φουσσέρ, τὴν νόμιμη σύζυγό του καὶ τὴν Ζουλιέττα Ντρουὲ τὴν πιὸ στενή του φίλη. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ ὡραίους στίχους του ἐγράφησαν πρὸς τιμὴν τῶν δύο αὐτῶν γυναικῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἔμπνευσί τους, ὅπως λόγου χάριν τὸ ποίημα «Σύ, ἔσο εὐλογημένη διὰ παντὸς» ποὺ ἐγράφη γιὰ τὴν Ἀδέλα καὶ ἡ στροφὲς «Μελαγχολία τοῦ Ὀλύμπου» ποὺ ἐγραφη γιὰ τὴ Ζουλιέττα.

Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Φλωμπὲρ ποὺ ἐφύλαγε σὰν ζηλιάρης σύζυγος τὴν ἀτομική του ἀνεξαρτησία εἶχε δυὸ Ἡγερίες. Τὴν ἀδελφή του Καρολίνα ποὺ τὴν ἔλεγε «Ὁ γέρω Καρολός μου» ἢ «τὸ ποντικάκι μου» καὶ τὴν λογία Λουΐζα Κολὲτ γιὰ τὴν ὁποία ἔτρεφε ἀπεριόριστο θαυμασμό.

Καὶ τέλος ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς εἶχε Ἡγερία του τὴν κυρία Ἀρμὰν ντὲ Καγιαβὲ ἡ ὁποία τοῦ ἄνοιξε τὶς πόρτες τῆς δόξας. Διότι αὐτὴ ἐκεντοῦσε πάντοτετον οἶστρο του καὶ τὸν παρεκίνει νὰ δράσῃ. Αὐτὴ τὸν ἔκανε νὰ τοῦ ἀρέσουν τὰ ταξείδια καὶ τὸν συνώδευσε μάλιστα στὴν Ἰταλία, στὴν Ἑλλάδα, στὴν Αἴγυπτο κ. τ. λ. Αὐτὴ τὸν ἔκανε νὰ γράψῃ στὴν Φλωρεντία τὸν περίφημό του «Κόκκινο Κρῖνο».

ΑΠΟ ΤΑ ΟΘΩΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἡ βαρυκοΐα τοῦ Ὄθωνος. Μιὰ ἐξομολόγησίς του στὸ γέρο ἱερέα. Ἡ Ἀμαλία στὸ κενὸν ἑνὸς παραθύρου. Τὸ μυστικὸ μιᾶς συνεργασίας. Ἕνα πικρὸ τετράστιχο. Ἡ ἀντοθωνικὴ φιλολογία κ.λ.π.

Ἕνας παλιὸς Ὀθωνιστής, ὁ μακαρίτης Παπαηλιόπουλος, μᾶς ἄφησε πολύτιμες καὶ ἄγνωστες πληροφορίες γιὰ τὴ ζωὴ τῶν πρώτων μας βασιλέων.

Ἡ ὑγιεινὴ λοιπὸν κατάστασις τοῦ Ὄθωνος ποτὲ δὲν ἦταν ἀνθηρή. Ὁ Βασιλεύς, ὅσο προχωροῦσε ἡ ἡλικία του, παρουσίαζε ὁλοένα καὶ ἐντονώτερα τὰ συμπτώματα γενικῆς ἐξαντλήσεως, ἂν καὶ ἐξωτερικῶς δὲν ἐφαίνετο νὰ πάσχῃ. Ἐπειδὴ εἶχε προσβληθεῖ ἀπὸ ἑλώδεις πυρετοὺς (ἡ πρωτεύουσα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχε γύρω-γύρω βάλτους) οἱ γιατροὶ τοῦ ἔδιναν καθημερινῶς κινίνο, τὸ ὁποῖο εἶχε ἐντείνει τὴ φυσικὴ βαρυκοΐα του. Ἐπὶ πλέον ὁ Ὄθων δυσκολευότανε καὶ νὰ μιλήσῃ. Ἡ ἀδυναμίες αὐτὲς ἐγέμιζαν τὴν ψυχή του ἀπογοήτευσι. Ὁ δυστυχισμένος Βασιλεὺς ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ἐντείνῃ τὶς προσπάθειές του γιὰ ν' ἀντιληφθῆ καὶ νὰ μεταδώσῃ τὶς σκέψεις τους. Ἐπομένως κατελαμβάνετο ἀπὸ ὑπερβολικὴ κόπωσι καὶ ἐξάντλησι, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἔπιανε ὕπνος ! Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς ἀποτραβιότανε ἐνωρὶς στὰ δωμάτιά του νὰ κοιμηθῆ, γιὰ νὰ μὴν εἶναι νυσταλέος τὴν ἡμέρα. Ἀλλὰ καὶ τὴ νύχτα ὁ ὕπνος του ἦταν λίγος καὶ ἀνήσυχος, δὲν τοῦ ἐμπόδιζε δὲ καὶ τὴν ὑπνηλία τῆς ἡμέρας.

Τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1844 ὁ Βασιλεὺς πῆγε στὴν Κηφησσιά, γιατὶ ἡ ἀρρώστεια του εἶχε ἐπιδεινωθεῖ. Ἡ Ἀμαλία ἐφοβήθηκε. Ἀλλ' ὁ Βαυαρὸς γιατρὸς Ρέζερ, ποὺ ἤξερε καλὰ τὴν κράσι τοῦ Ὄθωνος ἐπανελάμβανε στὴ Βασίλισσα : — «Σᾶς ἐγγυῶμαι ὅτι ὁ Βασιλεύς, θὰ πεθάνῃ γέρος».

Διηγοῦνται σχετικῶς ὅτι ὅταν κατὰ τὸ 1847 ἔφθασε στὰς Ἀθήνας ὁ δεύτερος ἱερεὺς τοῦ Βασιλέως—ἕνας γέρος κληρικός, ποὺ εἶχε χρηματίσει καθηγητὴς τοῦ Ὄθωνος στὰ παιδικά του χρόνια—ὁ Βασιλεύς, στὴν πρώτη τους συνάντησι, τοῦ εἶπε :

— Εἶμαι πολὺ μετανοημένος ποὺ δὲν ἀκολούθησα τὸν προορισμό μου !..

Γιατὶ ἀπὸ μικρὸς ὁ Ὄθων προωρίζετο γιὰ τὸν κλῆρο. Τοῦ ἄρεσε πολὺ ἡ παπαδίστικη ζωὴ καὶ μάλιστα, λέγεται, ὅτι ἡ μεγαλείτερη νεανική του φιλοδοξία ἦταν ν' ἀνεβῆ μιὰ μέρα στὸν Παπικὸ Θρόνο ! Ἡ τύχη ὅμως τὸν ἔκανε Βασιλέα..

***

Δὲν ἤθελε ὅμως, ὁ Ὄθων καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα του ποὺ τὴν ἐλάτρευε. Καὶ γιὰ νὰ τὴν διοικήσῃ, (παρ' ὅλες του τὶς φυσικὲς ἀδυναμίες) ἐσκέφθηκε νὰ καταφύγῃ στὴν Ἀμαλία.

Ἡ Βασίλισσα εἶχε ἀκριβῶς ὅτι ἔλειπε ἀπὸ τὸν Βασιλέα : Ἀκοὴ ὀξυτάτη, εὐφράδεια καταπληκτική, ἀντίληψι γοργή, καὶ πρὸ πάντων ψυχικὸ σθένος. Τὰ Ἑλληνικὰ τὰ μιλοῦσε πιὰ καθαρώτατα καὶ μὲ ὅλους τῶν τοὺς ἰδιωτισμοὺς—ἐνῷ στὰ Γαλλικὰ δυσκολευότανε λίγο.

Ὁ Ὄθων, ὅταν ἐδέχετο διαφόρους ἐπισήμους ἢ ἰδιῶτας σὲ ἀκροάσεις, συνήθιζε νὰ λέγῃ :

— Ὡραῖα, κύριε ! Τώρα σᾶς παρακαλῶ, αὐτὰ ποὺ μοῦ εἴπατε νὰ μοῦ τὰ γράψετε. Θὰ διαβάσω τὴν ἔκθεσί σας καὶ θὰ σκεφθῶ.

Κατέφευγε δηλ. στὸ σύστημα αὐτὸ τῶν γραπτῶν ἐκθέσεων γιατὶ πολλὲς φορὲς δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ τί τοῦ εἶπαν, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ ἀπὸ κινδύνους ἀπάτης. Διαρκῶς ὑποπτεύετο ὅτι Ἕλληνες καὶ Βαυαροὶ ἤθελαν νὰ τὸν γελάσουν. Γιὰ τοῦτο, στὶς δύσκολες ὑποθέσεις κατέφευγε στὴ Βασίλισσα, ὡς πρὸς σανίδα σωτηρίας. Ἡ Βασίλισσα, μόλις ἔμαθε τόσο τὴν Ἑλληνικὴν ὥστε νὰ μιλῆ μὲ εὐκολία, καὶ νὰ ἐννοῆ τὴν ποικίλη καὶ ἀκατάριστη ἀκόμη γλῶσσα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἔγινε τὸ δεξὶ χέρι τοῦ Βασιλέως στὴ διεξαγωγὴ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους. Καθότανε παράμερα, στὸ κενὸν τοῦ μεγάλου παραθύρου τοῦ Βασιλικοῦ γραφείου καὶ ἔκανε τάχα πὼς διαβάζει ἐφημερίδες, πράγματι ὅμως παρακολουθοῦσε προσεχτικὰ τὴ συνομιλία. Ὅταν ὁ συνεργαζόμενος μὲ τὸ βασιλέα ἔφευγε, ἡ Ἀμαλία συνεπλήρωνε ὅλα τὰ κενὰ ποὺ εἶχαν μείνει στὴν ἀντίληψι τοῦ συζύγου της.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ παρουσία τῆς Βασίλισσης στὶς ὧρες αὐτὲς δὲν παραξένευε κανένα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ὅλοι ἤξεραν ὅτι οἱ Βασιλεῖς ἀγαπιόνταν τρυφερώτατα. Πολλοὶ εἶχαν ἀκούσει τὸν Ὄθωνα νὰ λέῃ στὴ γυναῖκα του : —«Ἀμαλίτσα μου !..» Ἐπομένως, εὕρισκαν φυσικὴ τὴν εὐχαρίστησι τῆς Βασίλισσας νὰ συντροφεύῃ τὸν ἄντρα της στὴν καθημερινή του ἐργασία.

Ἀργότερα ὅμως ἡ Βασίλισσα δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῆ ἀμίλητη καὶ ἐπενέβαινε στὶς συνεργασίες τοῦ Βασιλέως. Οἱ δυσαρεστημένοι κατὰ τῆς βασιλείας τὸ πρόσεξαν αὐτὸ καὶ ἐξηγέρθησαν. Ἄρχισε σιγὰ σιγὰ ἡ ἀντίδραση. «Τί ; ἔλεγαν, θὰ μᾶς κυβερνάῃ μιὰ γυναῖκα ; Ἂν εἶνε κουφὸς αὐτός, ἂς σηκωθῆ νὰ φύγῃ !» Καὶ μιὰ νύχτα ἀκούστηκε φοβερὸ μέσα στὸ σκοτάδι τὸ ἐπαναστατικὸ τραγοῦδι :

Ἕως πότε ἡ ξένη ἀκρίδα
Ἕως πότε ὁ κουφὸς Βαυαρὸς
Θὰ γυμνώνῃ τὴ δόλια Πατρίδα ;
Ἐγερθῆτε, ἀδέρφια, καιρὸς !..

Ἔπειτα ἄρχισαν οἱ λίβελλοι, ποὺ ἐτοιχοκολοῦντο στοὺς δρόμους, τὴ νύχτα τὰ περίφημα «ἐπαναστατικὰ φυλλάδια», τὰ ἀντοθωνικὰ ποιήματα τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου καὶ τοῦ Σούτσου, ὅλη ἡ πικρὴ φιλολογία ποὺ ἐκαλλιέργησε τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1862 καὶ ποὺ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐκθρόνισι τοῦ Ὄθωνος.